

Финансиски извештаи за работењето на
Сава пензиско друштво а.д. Скопје
За првите 9 месеци од 2019

Содржина

1. Биланс на состојба на ден 30.09.2019	3
2. Биланс на успех за период од 01.01.2019 – 30.09.2019	6
3. Извештај за паричните текови за период од 01.01.2019 до 30.09.2019	8
4. Извештај за промени во главнина за период 01.01.2019 – 30.09.2019.....	9
5. Белешки кон финансиски извештаи.....	10

1. Биланс на состојба на ден 30.09.2019 година

р.б.	група на конта или конто	ПОЗИЦИЈА	Белешка	31.12.2018 во МКД	30.09.2019 во МКД
1	2	3	4	5	6
		СРЕДСТВА			
1		А.Побарувања за запишана а неуплатена основна главнина			
2		<i>Б. Долгорочни средства (3+10+18+19+27+28)</i>		462.415.170,00	490.696.225,00
3	00	Нематеријални средства (4+5+6+7+8+9)	11	1.919.894,00	1.365.849,00
6		3.Патенти, лиценци и концесии		36.685,00	18.181,00
7		4.Заштитни знаци и слични права		1.883.209,00	1.347.668,00
10	01	Материјални средства (11+12+13+14+15+16+17)	12	2.777.352,00	2.243.074,00
14		4. Алат, погонски и канцелариски материјал, мебел и транспортни средства		2.777.352,00	2.241.082,00
16		6.Материјални средства во подготовка		0,00	1.992,00
19	03	Долгорочни финансиски вложувања (20+21+22+23+24+25+26)		457.717.924,00	487.087.302,00
23		4. Финансиски средства расположиви за продажба	13	182.017.924,00	240.387.302,00
25		6. Дадени кредити, депозити и кауции	14	275.700.000,00	246.700.000,00
29		<i>В. Краткорочни средства (30+38+42+49+55+59+60+67+72+73)</i>		82.351.971,00	91.559.589,00
30	10	Парични средства и парични еквиваленти (31+32+33+34+35+36+37)		7.488.526,00	22.021.760,00
31		1.Жиро сметки		1.417.757,00	5.702.317,00
32		2.Благајна		14.940,00	19.443,00
36		6. Депозити и хартии од вредност- парични еквиваленти	15	6.000.000,00	16.300.000,00
37		7.Останати парични средства		55.829,00	0,00
42	12	Побарувања од купувачите (43+44+45+46+47+48)		733.654,00	268.998,00
44		2.Побарување за надоместок од уплатени придонеси		689.059,00	49.673,00
48		6. Останати побарувања		44.595,00	219.325,00
49	13	Побарувања од државата и други институции (50+51+52+53+54)		0,00	6.796.914,00

53		4. Побарувања за повеќе платени даноци од добивката		0,00	6.796.914,00
55	14	Побарувања од вработените (56+57+58)		76.717,00	163.597,00
57		2.Побарувања од вработените за аконтации за службени побарувања		0,00	71.953,00
58		3. Останати побарувања од вработените		76.717,00	91.644,00
60	16	Краткорочни финансиски средства (61+62+63+64+65+66)		56.000.000,00	44.000.000,00
65		5. Краткорочно орочени средства	16	56.000.000,00	44.000.000,00
67	19	Платени трошоци за идните периоди и недостасана наплата на приходи (АВР) (68+69+70+71)		18.053.074,00	18.308.320,00
68		1.Однапред платени трошоци		559.059,00	1.759.785,00
70		3.Пресметани приходи што не можеле да бидат фактурирани	17	17.494.015,00	16.548.535,00
74		Г.Вкупно средства (1+2+29)		544.767.141,00	582.255.814,00
		ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ			
76		А.Главнина и резерви (77+81+82+83+87+90)		523.077.129,00	549.833.826,00
77	90	Основна главнина- запишан капитал (78+79+80)	18	130.001.478,00	130.001.478,00
78		1. Основна главнина- запишан и уплатен капитал		130.001.478,00	130.001.478,00
82	93	Ревалоризициона резерва		11.970.764,00	12.282.425,00
83	94	Резерви (84+85+86)		21.022.387,00	21.678.918,00
84		1.Законски резерви		13.746.997,00	13.746.997,00
86		3.Останати резерви		7.275.390,00	7.931.921,00
87	95	Акумулирана добивка и добивка за финансиската година (88+89)		360.082.500,00	385.871.005,00
88		1.Акумулирана добивка		268.606.304,00	322.525.969,00
89		2.Добивка за финансиската година		91.476.196,00	63.345.036,00
93		Б.Долгорочни обврски (94+97)		2.942.116,00	3.170.462,00
94	27	Долгорочни резервирања (95+96)		1.628.803,00	1.822.519,00
95		1. Резервирања за пензии, отпремнини и сл. Обврски кон вработени		1.628.803,00	1.822.519,00
97	27	Долгорочни обврски (98+99+100+101+102+103)		1.313.313,00	1.347.943,00
103		6. Одложени даночни обврски		1.313.313,00	1.347.943,00
104		В.Краткорочни обврски (105+108+114+120+123+124+128)		18.747.896,00	29.251.526,00
105	21	Краткорочни обврски спрема поврзани субјекти (106+107)		393.223,00	467.643,00

106		1. Краткорочни обврски спрема поврзани субјекти во земјата		393.223,00	467.643,00
108	22	Обврски кон добавувачите (109+110+111+112+113)		1.054.061,00	488.987,00
109		1.Обврски кон добавувачите во земјата		588.813,00	331.214,00
110		2.Обврски кон добавувачите во странство		307.475,00	0,00
112		4.Обврски кон Фондот на ПИОМ		157.773,00	157.773,00
114	23	Краткорочни обврски за даноци и други давачки (115+116+117+118+119)		3.642.427,00	10.671.040,00
115		1. Обврски за данок на додадена вредност		55.621,00	0,00
116		2. Обврски за персонален данок на доход		1.767,00	0,00
117		3. Обврски за даноци и придонеси од плати		1.480.567,00	3.299.369,00
118		4. Обврски за даноци од добивката		2.104.472,00	7.371.671,00
120	24	Обврски спрема вработените		2.303.411,00	7.437.403,00
121		1. Обврски за плата и надоместоци на плата		2.303.411,00	7.398.137,00
122		2. Останати обврски спрема вработените		0,00	39.266,00
124	26	Краткорочни финансиски обврски (125+126+127)		0,00	20.816,00
126		2. Краткорочни обврски врз основа на заеми и кредити во земјата и од странство		0,00	20.816,00
128	29	Одложено плаќање на трошоци и приходи во идните периоди (129+130)		11.354.774,00	10.165.637,00
129		1.Пресметано а одложено плаќање на трошоците		11.354.774,00	10.165.637,00
131		Г.Вкупно обврски (93+104)		21.690.012,00	32.421.988,00
132		Д.Вкупно главнина и обврски (76+131)		544.767.141,00	582.255.814,00

2. Биланс на успех за период од 01.01.2019 – 30.09.2019 година

р.б.	група на конта или конто	ПОЗИЦИЈА	Белешка	30.09.2018 во МКД	30.09.2019 во МКД
1	2	3	4	6	4
1	73	Приходи од управување со фондот (2+3+4)	5	158.750.261,00	164.451.906,00
2		Приходи од надоместок од придонеси		63.818.960,00	71.986.324,00
3		Приходи од надоместок за управување		94.930.351,00	92.464.660,00
4		Приходи од надоместок за премин		950,00	922,00
5	70	Расходи од управување со фондот (6+7+8+9+10+11+12)	6	42.365.402,00	51.036.477,00
6		1.Расходи за МАПАС		20.346.411,00	25.537.228,00
7		2.Расходи за чуварот на имот		13.104.009,00	11.519.106,00
8		3. Расходи за Фондот на ПИОМ (% од уплатени придонеси)		0,00	3.099.380,00
9		4. Трошоци за трансакции		0,00	182.456,00
10		5. Трошоци за маркетинг		6.384.494,00	7.475.969,00
11		6. Трошоци за агенти		1.541.626,00	2.254.192,00
12		7. Останати трошоци за управување со фондот		988.862,00	968.146,00
13		Добивка или загуба од управувањето со фондот (1-5)		116.384.859,00	113.415.429,00
14	76	Останати приходи на друштвото		204.716,00	1.234.132,00
15	40-46	Расходи од управување со друштвата (16+17+18+19+20+21)		52.509.073,00	56.389.669,00
16		1. Трошоци за сировини и други материјали	7	962.007,00	941.470,00
17		2. Трошоци за услуги	8	9.869.445,00	11.083.336,00
18		3. Плати и надоместоци на плата и останати трошоци на вработените	9	36.138.560,00	38.514.072,00
19		4. Амортизација и вредносно усогласување		1.295.586,00	1.394.743,00
20		5. Резервирања за трошоци и ризици		155.520,00	159.804,00
21		6. Останати трошоци од работењето	10	4.087.955,00	4.296.244,00
22	77	Финансиски приходи (23+24+25+26+27+28+29+30)		13.266.510,00	13.367.005,00
26		4. Приходи од курсни разлики од работењето со поврзани друштва		0,00	93,00

27		5. Приходи врз основа на камати од работењето со неповрзани субјекти		12.489.332,00	12.566.267,00
28		6. Приходи врз основа на курсни разлики од работењето со неповрзани субјекти		777.178,00	800.645,00
31	47	Финансиски расходи (32+33+34+35+36+37+38+39+40)		839.867,00	910.190,00
32		1. Камати од работењето со поврзани субјекти		0,00	150,00
33		2. Курсни разлики во работењето со поврзани субјекти		7,00	0,00
35		4. Камати од работењето со неповрзани субјекти		55.762,00	56.980,00
36		5. Затезни камати		280,00	716,00
37		6. Курсни разлики од работењето со неповрзани субјекти		783.818,00	852.344,00
41		Вкупно приходи (1+14+22)		172.221.487,00	179.053.043,00
42		Вкупно расходи (5+15+31)		95.714.342,00	108.336.336,00
43		Добивка (Загуба) пред оданочување (41-42)		76.507.145,00	70.716.707,00
44		Данок на добивка		7.913.215,00	7.371.671,00
45		Добивка (загуба) по оданочување (43-44)		68.593.930,00	63.345.036,00

**3. Извештај за паричните текови за период од 01.01.2019 до
30.09.2019 година**

р.б.	Позиција	Износ
01	Парични приливи од деловни активности	247.132.823,00
02	Парични одливи од деловни активности	-178.907.362,00
03	Нето паричен тек од деловни активности (1-2)	68.225.461,00
04	Парични приливи од инвестициски активности	154.515.960,00
05	Парични одливи од инвестициски активности	-171.308.187,00
06	Нето паричен тек од инвестициски активности (4-5)	-16.792.227,00
07	Парични приливи од финансиски активности	0,00
08	Парични одливи од финансиски активности	-36.900.000,00
09	Нето паричен тек од финансиски активности (7-8)	-36.900.000,00
10	<u>Нето зголемување или намалување на парите и паричните еквиваленти (3+6+9)</u>	<u>14.533.234,00</u>
11	Пари и парични еквиваленти на почетокот на периодот	7.488.526,00
12	Пари и парични еквиваленти на крајот од периодот	22.021.760,00

4. Извештај за промени во главнина за период 01.01.2019 – 30.09.2019 година

	Акционерски капитал	Ревалоризациона резерва	Законска резерва	Останати резерви	Добивка за тековната година	Акумулирана добивка	Непокриена загуба	Вкупно
Состојба на 31 декември 2018	130.001.478,00	11.970.764,00	13.746.997,00	7.275.390,00	91.476.196,00	268.606.304,00	0,00	523.077.129,00
Уплатен акционерски капитал	-	-	-	-	-	-	-	0,00
Добивка за тековната година	-	-	-	-	63.345.036,00	-	-	63.345.036,00
Нето добивки и загуби од вреднување на средства расположиви за продажба	-	311.661,00	-	-	-	-	-	311.661,00
Покривање на акумулирана загуба	-	-	-	-	-	-	-	0,00
Пренос во акумулирана добивка	-	-	-	-	-52.234.596,00	52.234.596,00	-	0,00
Пренос во законски резерви	-	-	-	-	-	-	-	0,00
Издвоена добивка за реинвестирање	-	-	-	2.341.600,00	-2.341.600,00	-	-	0,00
Пренос на неискористен дел од издвоена добивка за реинвестирање во акумулирана добивка	-	-	-	-1.685.069,00		1.685.069,00	-	0,00
Исплатена дивиденда	-	-	-	-	-36.900.000,00		-	-36.900.000,00
Актуарски добивки/(загуби) од останати користи на вработени		-						0,00
Состојба на 30 септември 2019	130.001.478,00	12.282.425,00	13.746.997,00	7.931.921,00	63.345.036,00	322.525.969,00	0,00	549.833.826,00

Сава пензиско друштво а.д Скопје

Белешки кон Финансиските извештаи

за периодот од 01.01.2019 до 30.09.2019

1 Општи информации

Сава пензиско друштво а.д Скопје (во понатамошниот текст “Друштвото”) претставува акционерско друштво основано на 17 мај 2005 година со седиште во Република Северна Македонија. Друштвото е основано по Одобрение од Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС) со број 01-01 од 04 април 2005 година.

До 13.03.2018 година, Друштвото беше дел од НЛБ Групацјата и работеше под името "НЛБ Нов пензиски фонд" АД Скопје. Друштвото станува дел од Sava Insurance Group со завршување на процесот на пренос на 100% од акциите на Друштвото, во сопственост на НЛБ дд Љубљана како сопственик на 51% од акциите и НЛБ Банка АД Скопје како сопственик на 49% од акциите, на Позаваровалница Сава дд Љубљана”, впишан во акционерската книга на Друштвото, како нов акционер, на 14.03.2018 година.

Друштвото управува со Отворен задолжителен пензиски фонд " Сава пензиски фонд" и Отворен доброволен пензиски фонд "Сава Пензија плус".

Друштвото има единствена дејност на управување со пензиските фондови, нивно претставување пред трети лица, како и други дејности поврзани со управувањето со фондовите.

Адресата на регистрираното седиште на Друштвото е:

Мајка Тереза бр.1
1000 Скопје
Република Северна Македонија

Вработени
На 30 септември 2019 година Друштвото има 32 вработени (31 декември 2018: 33 вработени).

Надзорен одбор

Јуре Корент - Претседател

Мојца Горњак - Член

Павел Гојкович - Член

Гоце Христов- - Независен член

Управен одбор

Мира Шекутковска - Претседател на Управен одбор од 09.04.2019 година (Член на Управен одбор до 09.04.2019 година)

Петар Талески - Член на Управен одбор од 27.05.2019 година

Коста Ивановски - Член на Управен одбор од 22.07.2019 година

Белешки кон финансиските извештаи

Основа за составување на финансиските извештаи

Финансиските извештаи на Друштвото се изготвени во согласност со Законот за трговски друштва (објавен во Службен весник на РМ бр. 28/2004, 84/2005, 25/2007, 87/2008, 42/2010, 48/2010, 24/2011, 166/2012, 70/2013, 119/2013, 120/2013, 187/2013, 38/2014, 41/2014, 138/2014, 88/2015, 192/15, 30/2016, 61/2016 и 120/2018), Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи на пензиското друштво донесен од Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување - МАПАС (објавен во Службен весник на РМ бр. 11/2012, 30/2012, 138/2017 и 32/2018) и Правилникот за водење сметководство (Службен весник на РМ бр. 159/2009, 164/2010 и 107/2011).

Износите во финансиските извештаи се прикажани во македонски денари (МКД).

2 Сметководствени политики

Основните сметководствени политики применети при составување на финансиските извештаи се наведени во понатамошниот текст.

Сметководствените политики прикажани во продолжение се применувани конзистентно за сите периоди прикажани во овие финансиски извештаи.

А Трансакции со странска валута

Деловните промени во странска валута се искажуваат според курсот важечки на денот на трансакциите. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на денот на известувањето се превреднуваат во денари според средниот курс важечки на денот на Билансот на состојба. Добивките и загубите од курсните разлики од монетарните средства се разлика помеѓу амортизираната набавна вредност во денари на почетокот на периодот, корегирани за ефективна камата и плаќања во текот на периодот, и амортизираната набавна вредност во странска валута вреднувана според курсот важечки на крајот на периодот. Курсните разлики произлезени од превреднување се признаваат во Билансот на успех.

Девизните средства со кои што работи Друштвото се претежно евра (ЕУР). Официјалните курсеви важечки на 30 септември 2019 и 31 декември 2018 година беа како што следи:

Девизен курс:	30 септември 2019 МКД	31 Декември 2018 МКД
ЕУР	61,4950	61,4950

Белешки кон финансиските извештаи

2 Сметководствени политики (продолжение)

Б Нетирање на финансиски инструменти

Финансиските средства и обврски се нетираат и нивната нето вредност се прикажува во Билансот на состојба на нето основа, доколку постојат законски применливи права за нетирање и можност за прикажување на нето основа.

В Приходи од управување со задолжителен и доброволен пензиски фонд

Друштвото остварува приходи од управување со задолжителен и доброволен пензиски фонд по следните основи:

Надоместок од придонеси кој се пресметува како % од уплатените придонеси на секоја индивидуална сметка и на секоја индивидуална потсметка на посебната сметка пред тие да бидат претворени во сметководствени единици на *задолжителниот фонд*, односно како % од уплатените придонеси на секоја индивидуална и професионална сметка пред тие да бидат претворени во сметководствени единици на *доброволниот фонд*.

Надоместокот од придонеси, уплатени во *задолжителниот пензиски фонд* изнесува 2,25% (2018:2,5%).

Надоместокот од придонеси, уплатени на индивидуална сметка во *доброволниот пензиски фонд*, изнесува 2,9% (2018: 2,9%). Надоместокот од придонеси кај професионалните шеми се уредува со Договор помеѓу Друштвото и осигурителот и Договор за организирање и финансирање на професионална пензиска шема, склучен помеѓу осигурителот и претставник на неговите вработени или членови.

Надоместок за управување кој се пресметува како % од нето средствата на задолжителниот, односно доброволниот пензиски фонд.

Надоместокот за управување со *задолжителен пензиски фонд*, на месечно ниво изнесува 0,03% (2018: 0,035%), од вредноста на нето средствата на задолжителниот фонд, додека надоместокот за управување со *доброволен пензиски фонд*, на месечно ниво изнесува 0,10% од вредноста на нето средствата на доброволниот фонд (2018: 0,10%).

Надоместок за премин

Број на денови	Износ на надоместок за премин од еден во друг задолжителен пензиски фонд
Број на денови ≤ 720	15 евра
Број на денови > 720	Не се плаќа надоместок за премин

Број на денови	Износ на надоместок за премин од еден во друг доброволен пензиски фонд
Број на денови ≤ 360	10 евра
Број на денови > 360	Не се плаќа надоместок за премин

Белешки кон финансиските извештаи

2 Сметководствени политики (продолжение)

Г Расходи од управување со задолжителен и доброволен фонд

Расходи за МАПАС

Друштвото е обврзано да плаќа надоместок на МАПАС во висина од 0,8% од вкупните придонеси уплатени во *задолжителниот*, односно *доброволниот пензиски фонд*, управувани од страна на Друштвото (2018:0,8%).

Расходи за Фондот на ПИОСМ

Почнувајќи од 01.01.2019 година, друштвото е обврзано да плаќа месечен надоместок за Фондот на пензиско и инвалидско осигурување на Северна Македонија, во висина од 0,1%, од секој уплатен придонес во *задолжителниот фонд*.

Расходи за чувар на имот

Чувар на средствата на *задолжителниот пензиски фонд* управуван од страна на Друштвото до 01.04.2019 година е Комерцијална Банка АД Скопје. Надоместокот за Комерцијална Банка АД Скопје се пресметува како % од вкупната вредност на имотот на задолжителниот пензиски фонд и изнесува 0,052% за вредност на имотот од 500.000.001,00 до 600.000.000,00 ЕУР. Од 01.04.2019 година, чувар на средствата е НЛБ Банка АД Скопје. Надоместокот се пресметува како % од вкупната вредност на имотот на задолжителниот пензиски фонд и изнесува 0,037% за вредност на имотот од 500.000.001,00 до 600.000.000,00 ЕУР. Вредноста на имотот на задолжителниот фонд на 30.09.2019 не надминува 600.000.000,00 ЕУР.

Чувар на средствата на *доброволниот пензиски фонд* до 01.04.2019 година е Комерцијална Банка АД Скопје. Надоместокот за Комерцијална Банка АД Скопје се пресметува како % од вкупната вредност на имотот на доброволниот пензиски фонд и изнесува 0,25%, до вредност на имотот од 50.000.000,00 ЕУР. Од 01.04.2019 година, чувар на средствата е НЛБ Банка АД Скопје. Надоместокот се пресметува како % од вкупната вредност на имотот на доброволниот пензиски фонд и изнесува 0,18%, до вредност на имотот од 50.000.000,00 ЕУР. Вредноста на имотот на доброволниот фонд на 30.09.2019 не надминува 50.000.000,00 ЕУР.

Трошоци за трансакции

Трошоците за трансакции се трошоци кои согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, во име на задолжителниот односно доброволниот пензиски фонд, а за сметка на пензиското друштво ги плаќа пензиското друштво. Трошоците за трансакции, во најголема мера се однесуваат на активностите што ги врши суб чуварот (депозитарна институција која има дозвола издадена од надлежен орган во земја надвор од Република Северна Македонија и е овластена за таква дејност согласно законите на државата каде се чуваат средствата на задолжителниот и доброволниот пензискиот фонд), а се поврзани со грижа за извршување на даночни обврски и трошоците за поврат на данок и/или други активности на суб чуварот поврзани со даночните обврски/права на пензискиот фонд.

Трошоци за маркетинг

Трошоците за маркетинг се трошоци поврзани со активности чија цел е зачленување или премин на членови од еден во друг пензиски фонд, рекламирање на карактеристиките на системот на капитално финансирано пензиско осигурување и особено на пензиското друштво.

Белешки кон финансиските извештаи

2 Сметководствени политики (продолжение)

Трошоци за маркетинг (продолжение)

Трошоците за маркетинг исто така опфаќаат и трошоци направени со цел обезбедување услуга и информација или објективно и навремено обезбедување податок поврзан со работењето на пензиското друштво, на сегашни или идни членови на задолжителниот, односно доброволниот пензискиот фонд, како и трошоците поврзани со известувањата кои се доставуваат до членовите на задолжителниот, односно доброволниот пензиски фонд.

Г Расходи од управување со задолжителен и доброволен фонд

Трошоци за агенти

Друштвото има овластени агенти – лица ангажирани по договор за дело чија активност е насочена кон привлекување на нови членови во задолжителниот односно доброволниот пензиски фонд. Трошоците за агенти опфаќаат трошоци направени за организирање и полагање на испит за стекнување на својство на агент, за упис во регистарот на агенти, за издавање и продолжување на дозволата на агент, надоместоци за склучени договори, трошоци за едукација на агентската мрежа и сл. Вреднувањето на агентската провизија се врши согласно Тарифникот за провизионирање на Друштвото, на месечна основа. Трошоците за агенти се признаваат во Билансот на успех во моментот на нивното настанување.

Останати трошоци за управување со задолжителен и доброволен фонд

Овие трошоци ги опфаќаат трошоците за внес, корекција и поништување на договор за членство во Регистарот на членови, поднесоци и жалби до МАПАС, трошоците за спроведување на постапка за давање согласности од страна на МАПАС, трошоците за пристап кон информациониот систем на МАПАС и други трошоци поврзани со управување со фондовите.

Д Приходи и расходи од камати

Приходите и расходите по основ на камата се пресметани на сите каматоносни побарувања и обврски врз основа на законските прописи на Република Македонија или со договор помеѓу доверителот и должникот. Приходите и расходите од камати се признаваат сразмерно на времето на употреба на финансиските инструменти.

Приходите од камати се вреднуваат со употреба на методот на ефективна каматна стапка која што го зема во предвид ефективниот принос на средството. Ефективната каматната стапка се користи за дисконтирање на текот на идните парични примања во рамките на векот на употреба на средството и тоа на износ еднаков на почетната сметководствена вредност на средството. Трансакциските трошоци направени при стекнувањето на финансискиот инструмент, претставуваат составен дел на каматната стапка и се разграничуваат и признаваат како приход од камата во рамките на периодот на употреба на финансискиот инструмент. Дисконтот, како дел од амортизираната набавна вредност на вложувањата во ХВ се признава како компонента на приходот од камати.

Белешки кон финансиските извештаи

2 Сметководствени политики (продолжение)

Г Финансиски средства

Друштвото ги вложува своите слободни парични средства во депозити и хартии од вредност кои се дозволени согласно Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување.

Друштвото ги чува хартиите од вредност во портфолио хартии од вредност расположливи за продажба. Сместувањето на хартиите во портфолио расположливи за продажба е резултат на определбата на Друштвото да вложува во хартии од вредност кои можат да бидат оттуѓени во било кое време, доколку се јави потреба од генерирање на ликвидни средства.

Хартии од вредност расположливи за продажба

Вложувањата во должнички хартии од вредност, Друштвото почетно ги признава како ставка на Билансот на состојба тогаш кога тоа станува странка во договорените одредби од инструментот, односно на датумот на тргување. Вложувањата во хартии од вредност почетно се вреднуваат по нивната набавна вредност со вклучени трошоци на трансакции направени за нивно стекнување. На крајот на секој месец се врши проценка и сведување на нивната сметководствена вредност на пазарната вредност, според просечните пазарни цени објавени на активен пазар. Државните обврзници за кои не постои активен пазар, се вреднуваат по објективна вредност, утврдена со користење на пазарни претпоставки.

Ефектот од промената на објективната вредност има влијание врз главнината. Дисконтот како дел од амортизационата вредност се признава како компонента на приходите од камати на месечна основа. Премијата како дел од амортизационата вредност се признава како компонента на расходите од камати на месечна основа.

Депризнавање на финансиските инструменти

Друштвото врши депризнавање на ХВ во случаите кога ја губи контролата над договорените права кои произлегуваат од нив, односно кога истите ќе ги продаде, кога истите ќе доспеат или на друг начин оттуѓат. Во моментот на депризнавање на ХВ расположливи за продажба (продажба, доспевање и сл), кумулативните нереализирани добивки/загуби кои претходно биле признаени во главнината се депризнаваат од капиталот и нето добивките/загубите се пренесуваат и признаваат во Билансот на успех како реализирани добивки/загуби. Во портфолиото до доспевање, ХВ се депризнаваат при доспевање на дел или целосно доспевање на главницата.

Белешки кон финансиските извештаи

2 Сметководствени политики (продолжение)

Г Финансиски средства (продолжение)

Оштетување на финансиските инструменти

Друштвото е должно најмалку еднаш годишно да проверува, дали постојат објективни докази за оштетување на вредноста на должничките ХВ. Друштвото признава загуба поради оштетување кај ХВ, доколку нивната сметководствена вредност е поголема од нивниот проценет надоместлив износ. Како надоместлив износ се зема повисокиот износ помеѓу пазарната вредност намалена за трошоците на продажба и употребната вредност - сегашна вредност на проценети идни парични текови, дисконтирани со првобитната ефективна каматна стапка на инструментот.

Загубата поради оштетување се признава како расход во Билансот на успех. Кај ХВ расположливи за продажба износот на загубата поради оштетување претставува кумулативната загуба која што била признаена во капиталот, односно разликата помеѓу почетната набавна вредност и тековната објективна вредност на ХВ. Кај финансиските инструменти кои се чуваат до доспевање, загубата поради оштетување се вреднува како разлика помеѓу поголемата од сметководствената вредност и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со ефективната каматна стапка.

Фактори/индикатори за постоење на оштетување се:

- значајна финансиска потешкотија на издавачот на финансискиот инструмент или должникот;
- фактичко прекршување на договорот, како што е неплаќање или доцнење на плаќањата на главницата и каматата;
- голема веројатност дека должникот ќе влезе во стечајна постапка или во друг вид на финансиска реорганизација;
- исчезнување на активен пазар за финансиското средство поради финансиски потешкотии;
- значително и продолжило намалување на објективната вредност под набавната.

Друштвото на секој датум на известување проверува дали сè уште постојат факторите кои довеле до признавање на загуба поради оштетување кај ХВ и доколку утврди дека истите повеќе не постојат, се врши анулирање/ослободување на претходно признаениот износ на загуба.

Белешки кон финансиските извештаи

2 Сметководствени политики (продолжение)

Е Материјални и нематеријални вложувања

Материјалните средства се признаваат како средства во Извештајот за финансиска состојба, само доколку е веројатно дека идните економски користи кои се поврзани со средствата ќе претставуваат прилив за Друштвото и нивната набавна вредност може веродостојно да се измери, и тоа во моментот кога на Друштвото му се пренесени сите ризици и користи од нивното користење за деловни цели.

Нематеријалните средства се признаваат како средства на денот на нивното стекнување, доколку се очекуваат идни економски користи од нивната употреба, доколку набавната вредност на средствата може веродостојно да се измери, имаат сопствен идентитет препознатлив од целината на средствата и се контролирани од страна на Друштвото.

Друштвото ги евидентира материјалните и нематеријалните вложувања според набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираната загуба поради оштетување. Намалувањето на материјалните и нематеријалните вложувања произлегува од продажбите, расходувањата и пресметаната тековна амортизација.

Последователните издатоци се капитализираат во сметководствената вредност на средствата, само тогаш кога истите ги зголемуваат идните економски користи на тие средства и ја подобруваат состојбата на средствата (се продолжува корисниот век, се зголемува капацитетот, се подобрува квалитетот на производите и услугите, се намалуваат трошоците и сл).

Друштвото на секој датум на Извештајот за финансиска состојба, врши проценка дали постојат докази за оштетување на материјалните и нематеријалните средства (пазарната вредност на средството се намалила повеќе од очекуваното, се намалил периодот на употреба или корисноста на средството, постои физичка или технолошка застареност и сл). Средствата се оштетени доколку сметководствената вредност е поголема од проценетиот надоместлив износ.

Капиталните добивки или загуби кои произлегуваат од овие трансакции се прикажуваат во Извештајот за сеопфатна добивка. Амортизацијата на материјалните и нематеријалните вложувања се пресметува според праволиниска метода и се распределува врз системска основа за време на најдобрата проценка на корисниот век на употреба. Стапките на амортизација се така одредени да вредноста на материјалните и нематеријалните средства се распоредува во трошоци во проценетиот период на неговата корисност.

Применетите годишни стапки на амортизација, според проценетиот период на корисност се следните:

Моторни возила	25%
Мебел и канцелариска опрема	20%
Компјутерска опрема	25%
Останата опрема	10%
Нематеријални средства	20%

Белешки кон финансиските извештаи

2 Сметководствени политики (продолжение)

Ж Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквиваленти ги сочинуваат: паричните средства на трансакциска сметка, парични средства во благајна, депозити и хартии од вредност со оригинален рок на доспевање до 3 месеци.

3 Трошоци за користи на вработените

Трошоците за користи на вработените се состојат од:

- Трошоци за краткорочни користи: плати и социјални придонеси, платени отсуства, платени годишни одмори, регрес за годишен одмор, новогодишен надомест, доброволно здравствено осигурување, немонетарни користи (здравствена заштита, осигурување и сл) и други примања по договори за вработување.
- Долгорочни користи: јубилејни награди, отпремнина за одење во пензија и надомест по основ доброволна пензиска шема.

Краткорочните користи се вреднуваат по недисконтиран износ, кој се очекува да биде платен врз основа на работен однос.

Долгорочните користи се вреднуваат според сегашната вредност на дефинираните користи на датумот на Биланс на состојба. Долгорочните користи се очекува да бидат измирени во период подолг од 12 месеци по датумот на известување. Повторните мерења кај резервирањата за јубилејни награди, кои произлегуваат од актуарска добивка или загуба, освен износите вклучени во нето камати, се признаваат во Билансот на успех. Повторните мерења кај резервирањата за пензии, кои произлегуваат од актуарска добивка или загуба, освен износите вклучени во нето камати, се признаваат во капиталот.

С Финансиски обврски

Во краткорочни финансиски обврски, Друштвото ги класифицира сите обврски чиј рок на доспевање е до 12 месеци, а во долгорочни финансиски обврски сите обврски чиј рок на доспевање е подолг од 12 месеци.

Друштвото ги признава финансиските обврски како ставка во Билансот на состојба тогаш кога е веројатно дека ќе има одлив на средства кој може веродостојно да се измери. Финансиските обврски се евидентираат по номинална вредност врз основа на соодветен сметководствен документ (фактура, договор, пресметка), согласно законските прописи и согласно Одлуките на Друштвото.

И Данок на добивка

Основа за пресметување на данокот е добивката утврдена како разлика меѓу вкупните приходи и вкупните расходи на даночниот обврзник, во износи утврдени согласно со прописите за сметководство и сметководствените стандарди и искажана во Билансот на успех.

Сава пензиско друштво а.д Скопје

Белешки кон финансиските извештаи за периодот 01.01.2019 – 30.09.2019

(сите износи се прикажани во денари освен доколку не е поинаку наведено)

Основата се зголемува за непризнаените расходи за даночни цели, но и за дел од потенцијално неостварените приходи од поврзани лица (приходни камати и трансферни цени). Законот за данокот на добивка како даночно непризнаени ги дефинира оние расходи кои не се во функција на дејноста на субјектот, односно не се непосреден услов за извршување на дејноста и не се

последица од вршењето на таа дејност (подароци, репрезентација, премии за менаџерско осигурување, исплатени надоместоци на трошоци од работен однос над утврдените износи и сл).

Даночната основа се намалува за износот на извршените вложувања од добивката од предходната година (реинвестирана добивка). Под реинвестирана добивка се подразбираат извршените инвестициски вложувања од добивката за развојни цели, односно вложувањата заради проширување на дејноста на даночниот обврзник во материјални средства (недвижности, постројки и опрема, освен патнички автомобили, мебел, теписи, бела техника, уметнички дела од ликовната и применета уметност) и нематеријали средства (компјутерски софтвер и патенти).

Даночен период за кој се утврдува данокот на добивка е една календарска година, а обврзник за пресметување и плаќање на данокот е секое правно лице- резидент на Република Северна Македонија кој остварува добивка од вршењето на дејноста во земјата и странство. Стапката на данокот на добивка изнесува 10%.

Заради привремените разлики помеѓу вредностите кои се користат како основа заради оданочување и сметководствените вредности на средствата и обврските заради финансиско известување се пресметува одложен данок. Тековната важечка даночна стапка е користена за утврдување на одложениот данок на добивка.

Во периодот од 1 јануари 2009 година до 31 декември 2013 година, компаниите не требаа да плаќаат данок на добивката пред оданочување, се додека таа не се дистрибуира во форма на дивиденди или друга форма на распределба на добивката. Ако дивидендата, која произлегува од добивката генерирана во периодот 2009-2013 е исплатена, 10% данок ќе се плаќа во моментот на исплата на дивидендата, без оглед на тоа дали е во паричен или непаричен облик. Со оглед на тоа дека данокот произлегува од акумулираната добивка, таквиот данок се признава во капиталот.

Ј Акционерски капитал

Акционерскиот капитал се состои од 21.200 обични акции и изнесува 130.001.478,00 МКД (31 декември 2018: 130.001.478,00 МКД). Акционерскиот капитал е целосно уплатен во паричен износ.

К Законски резерви

Согласно законот за трговски Друштва, Друштвото е обврзано да издвојува законска резерва во износ од 5% од остварената годишна добивка, се додека законските резерви не достигнат износ од 1/10 од основачкиот капитал на Друштвото. На 30 септември 2019 година задолжителната резерва на Друштвото е повисока од 1/10 од основачкиот капитал.

Белешки кон финансиските извештаи

2 Сметководствени политики (продолжение)

Л Наеми

Наемите со кои значаен дел од ризикот и наградите од сопственоста се задржани од страна на наемодавачот се класифицирани како оперативен наем. Плаќањата направени по основ на оперативен наем (нето од било какви поттикнувања од страна на наемодавателот) се признаваат во Билансот на успех на праволиниска основа во текот на периодот на наемот.

Наемите со кои се пренесуваат сите ризици и награди на закупопримачот се класифицирани како финансиски наем. Финансиските наеми се признаваат како средство на почетокот на наемот, по пониската од објективната вредност на средството и сегашната вредност на сите идни плаќања за наемот. Изнајмените средства се амортизираат во тек на корисниот век на средствата. Плаќањата за наем се состојат од плаќања на камата и главница.

Љ Останати резерви

Согласно Законот за данок на добивка, даночната основа може да се намали за износот на инвестициите во материјални и нематеријални средства, пропишани во Законот. За да може да се искористи даночното ослободување, Друштвото мора да издвои дел од добивката од предходната година во износ кој се очекува да биде инвестиран во материјални и нематеријални средства во тековната година.

М Резервирања

Резервирањата се признаваат кога има сегашна законска или договорена обврска како резултат на минати настани, кога е веројатно дека ќе биде потребен одлив на средства за да се подмири обврската и кога може да биде направена реална проценка на износот. Резервирањата се утврдуваат преку дисконтирање на очекувани идни парични текови користејќи стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни претпоставки за временската вредност на парите и ризиците поврзани со обврската. Резервирањата се состојат од резервирања за јубилејни награди и отпремнина за пензионирање.

Белешки кон финансиските извештаи

3 Управување со ризици

Активностите на Друштвото се изложени на различни видови ризици и заради тоа се потребни различни анализи, евалуации, прифаќање и раководење на одредено ниво на ризик. Целта на Друштвото е да постигне оптималност помеѓу ризикот и приносот и да ги минимизира потенцијалните негативни ефекти за финансискиот резултат на Друштвото.

Политиките за управување со ризик се дизајнирани на тој начин да ги идентификуваат и анализираат овие ризици, да воспоставуваат соодветни ризични лимити и контроли. Друштвото често ги ревидира политиките за управување со кредитен, пазарен, ликвидносен и оперативен ризик.

А Кредитен ризик

Управувањето со кредитен ризик во најголема мера е законски регулирано со ограничување на вложувањата на Друштвото во банкарски депозити и должнички хартии од вредност чиј издавач е Република Северна Македонија.

Кредитниот ризик претставува веројатност дека издавачот на должничките инструменти и депозитите нема да биде во можност целосно или делумно да ги измири обврските во роковите на достасување.

Друштвото управува со кредитниот ризик на тој начин што ги вложува слободните парични средства само во законски дозволени инструменти.

Основни критериуми за избор на одделни видови инструменти се следните:

- Должнички инструменти: стапка на принос до доспевање (YTM), валута, траење и рок до доспевање.
- Депозити во банки:
 - Критериуми за избор на банка: се користат лимитите на изложеност кон поединечни банки, кои се утврдени врз основа на интерен модел за класификација на квалитет на банки, а во функција на управување со кредитниот ризик.
 - Критериуми за избор на конкретен депозитен аранжман: стапка на принос – каматна стапка, вид на каматна стапка (фиксна или варијабилна), валута, рок до доспевање, посебни клаузули во договорот и сл.

Белешки кон финансиските извештаи

3 Управување со ризици (продолжение)

А Кредитен ризик (продолжение)

При избор на инструмент, особено се има во предвид валутата на инструментот, за што изборот се врши согласно направената анализа на односот меѓу:

- каматните стапки на инструментите во денари и евра и
- валутниот ризик, кој произлегува од оценката на веројатноста за промена во курсот на денарот и кој би резултирал во намалување на главнината на Друштвото под законски минималната главнина изразена во евра.

Кредитниот ризик кај вложувањата во депозити, Друштвото го следи преку постојана анализа на способноста на банките да ги исполнат обврските кон Друштвото кои произлегуваат од договорот помеѓу договорените страни.

Менаџментот на Друштвото е на став дека со законските ограничувања и определбата да се чуваат хартиите од вредност на неопределен рок, со можност за нивно оттуѓување кога за тоа ќе се јави потреба може да управува со кредитниот ризик кај хартиите од вредност.

Со оглед на квалитетот на пласираните средства, раководството на Друштвото не очекува некоја од договорените страни да не ги исполни обврските.

На денот на составување на Билансот на состојба, концентрацијата на кредитниот ризик е претставена преку долгорочни депозити кои се држат во НЛБ Банка АД Скопје, Охридска Банка АД Скопје, Стопанска Банка АД Битола, Уни Банка АД Скопје, Халкбанк АД Скопје, Силк Роуд Банка АД Скопје, Централна Кооперативна Банка АД, Стопанска Банка АД Скопје и Прокредит Банка АД Скопје, краткорочен депозит во Комерцијална банка АД Скопје, Централна Кооперативна Банка АД Скопје и ТТК Банка АД Скопје, депозит со рок на доспевање до 3 месеци кој се држи во Силк Роуд Банка АД Скопје, како и преку државни обврзници.

А.1. Максимална изложеност на кредитен ризик пред давање колатерал или други кредитни зголемувања

	Максимална изложеност	
	31 декември 2018	30 септември 2019
Пласмани во банки - депозити	337.700.000,00	307.000.000,00
Хартии од вредност - Должнички инструменти	182.017.924,00	240.387.302,00
	519.717.924,00	547.387.302,00

Белешки кон финансиските извештаи

3 Управување со ризици (продолжение)

Раководството е убедено во неговата способност да води контрола и да одржува минимална изложеност на кредитен ризик на Друштвото, која произлегува од портфолиото на депозити и вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба.

А.2. Анализа на финансиските инструменти според видот на каматната стапка

	Фиксна каматна стапка	Варијабилна каматна стапка	Вкупно
Пласмани во банки – депозити	278.800.000,00	28.200.000,00	307.000.000,00
Хартии од вредност - Должнички инструменти	240.387.302,00		240.387.302,00
Вкупно 30 септември 2019	519.187.302,00	28.200.000,00	547.387.302,00
Пласмани во банки – депозити	268.500.000,00	69.200.000,00	337.700.000,00
Хартии од вредност - Должнички инструменти	182.017.924,00		182.017.924,00
Вкупно 31 декември 2018	450.517.924,00	69.200.000,00	519.717.924,00

3 Управување со ризици (продолжение)**А Кредитен ризик (продолжение)****А.3. Депозити и хартии од вредност**

Депозитите и хартиите од вредност се дадени подолу:

	31 декември 2018		30 септември 2019	
	Хартии од вредност	Депозити во банки	Хартии од вредност	Депозити во банки
Ниту се достасани ниту оштетени	182.017.924,00	337.700.000,00	240.387.302,00	307.000.000,00
Нето	182.017.924,00	337.700.000,00	240.387.302,00	307.000.000,00

За целите на следење на кредитниот ризик, Друштвото ги анализира Депозитите врз основа на категоризација на банките која ја врши Народната банка на Република Северна Македонија. Според категоризацијата, големи банки се банки со вкупна актива над 34,8 милијарди МКД, средни банки се банки со вкупна актива од 8,65 милијарди МКД до 34,8 милијарди МКД и мали банки се банки со вкупна актива помала од 8,65 милијарди МКД.

Друштвото има вложувања во депозити во големи, средни и мали банки како што е прикажано подолу:

	31 декември 2018	30 септември 2019
Депозити во големи банки	103.600.000,00	104.600.000,00
Депозити во средни банки	213.100.000,00	156.100.000,00
Депозити во мали банки	21.000.000,00	46.300.000,00
	337.700.000,00	307.000.000,00

А.4. Должнички инструменти

Издавач на должничките инструменти е Република Северна Македонија. На следнава табела е дадена анализа на должничките инструменти според нивниот издавач:

30 септември 2019	Обврзници	Вкупно
Република Северна Македонија	240.387.302,00	240.387.302,00
Вкупно	240.387.302,00	240.387.302,00
31 декември 2018	Обврзници	Вкупно
Република Северна Македонија	182.017.924,00	182.017.924,00
Вкупно	182.017.924,00	182.017.924,00

3 Управување со ризици (продолжение)

А Кредитен ризик (продолжение)

А.4. Должнички инструменти (продолжение)

Издавачот на должничките инструменти има ББ+ кредитен рејтинг за долгорочно задолжување според Fitch рејтинг агенцијата.

Финансиските инструменти, мерени по фер вредност, се прикажани во следните нивоа на хиерархија, врз основа на начинот на одредување на објективната вредност. Ниво 1 – Државни обврзници кои имаат објективна вредност и активен пазар и Ниво 2 – објективната вредност се одредува врз основа на пазарни претпоставки. Во ниво 1 се класификувани обврзници за денационализација. Во ниво 2 се класификувани континуирани обврзници, кои немаат активен пазар, но може да бидат продадени со директни преговори со купувач на пазарот преку шалтер. Објективната вредност на овие инструменти е проценета врз основа на параметри како што се каматните стапки и дисконтираните идни парични текови, користејќи ги стапките кои се тековно важечки за должнички инструменти под слични услови, кредитниот ризик и периодот на доспевање.

30 септември 2019	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
Должнички инструменти - Државни обврзници	80.254.561,00	160.132.741,00	-
Вкупно	80.254.561,00	160.132.741,00	-
31 декември 2018	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
Должнички инструменти - Државни обврзници	68.217.412,00	113.800.512,00	-
Вкупно	68.217.412,00	113.800.512,00	-

А.5. Концентрација на ризикот на финансиските средства со кредитна Изложеност

(а) Географски регион

Следнава табела ја анализира кредитната изложеност по географски региони.

3 Управување со ризици (продолжение)

А Кредитен ризик (продолжение)

А.5. Концентрација на ризикот на финансиските средства со кредитна изложеност (продолжение)

	Држави од ЕУ	Европски држави кои не се членки на ЕУ	Република Северна Македонија	Вкупно
Пласмани во банки - депозити	-	-	307.000.000,00	307.000.000,00
Хартии од вредност - должнички инструменти	-	-	240.387.302,00	240.387.302,00
30 септември 2019	-	-	547.387.302,00	547.387.302,00
Пласмани во банки - депозити	-	-	337.700.000,00	337.700.000,00
Хартии од вредност - должнички инструменти	-	-	182.017.924,00	182.017.924,00
31 декември 2018			519.717.924,00	519.717.924,00

Б Пазарен ризик

Пазарен ризик е ризикот дека промените во пазарните цени, како промена во каматните стапки, промена во цените на капиталот и девизните курсеви ќе влијаат на приходите на Друштвото или на вредноста на поседуваните финансиски инструменти. Друштвото ги проценува пазарните ризици и максималните загуби кои можат да се очекуваат, а кои се базираат на претпоставки за различни промени на пазарните услови. Раководството на Друштвото поставува граници за ризикот кој што може да се прифати и којшто редовно се следи.

Б1 Валутен ризик

Друштвото е изложено на валутен ризик преку трансакции во странска валута. Изложеноста на валутен ризик, во најголема мера произлегува од вложувањата во финансиски инструменти, поточно должнички хартии од вредност, и се манифестира преку влијание на вредноста на хартиите од вредност деноминирани во странска валута кои се чуваат во портфолиото расположиви за продажба. Друштвото го следи и управува со валутниот ризик преку месечна анализа на портфолиото на Друштвото.

3 Управување со ризици (продолжение)

Б Пазарен ризик (продолжение)

Б1 Валутен ризик (продолжение)

На 30 септември 2019 година, Друштвото има средства и обврски искажани во ЕУР и тоа:

- државни обврзници во ЕУР или деноминирани во ЕУР во износ од 3.486.008,00 ЕУР вклучени во позицијата: Финансиски средства расположливи за подажба,
- недоспеани камати на државни обврзници во износ од 50.890,00 ЕУР вклучени во позицијата: Пресметани приходи што не можеле да бидат фактурирани,
- аконтации за службен пат во странство во износ од 1.089,00 ЕУР,
- одложени даночни обврски во износ од 21.920,00 ЕУР, вклучени во позицијата: Долгорочни одложени даночни обврски и
- обврски спрема вработени за службен пат во странство во износ од 638,00 ЕУР, вклучени во позицијата: Останати обврски спрема вработените.

На 30 септември ако курсот зајакне/ослабне за 5% во однос на ЕУР, а останатите променливи останат исти, капиталот на Друштвото ќе се зголеми/намали за околу 10,8 милиони МКД, најмногу како резултат на курсните разлики на државни обврзници.

Б2 Каматен ризик

Ризикот од промена на каматните стапки е застапен кај активата на Друштвото, поточно кај вложувањата во депозити и хартии од вредност, наспроти пасивата каде во досегашното работење нема каматоносни обврски, или истите се незначителни.

Друштвото управува со каматниот ризик преку следење на трендовите на каматните стапки, пресметка и следење на просечните каматни стапки, проценка на идните движења на каматните стапки, адекватно структурирање на инвестирањата на слободните парични средства и склучување на договори со фиксни приноси.

Друштвото го следи каматниот ризик кај финансиските инструменти врз основа на месечните информации за структурата на портфолиото од аспект на висината на каматната стапка, видот на каматната стапка (фиксна/варијабилна), видот на издавачот (поврзани/ неповрзани субјекти) како и просечната каматна стапка.

На 30 септември 2019 година Друштвото нема каматоносни обврски, додека каматоносната актива се состои од државни обврзници со фиксна ефективна каматна стапка, долгорочни и краткорочни депозити со фиксна и варијабилна каматна стапка.

Просечната каматна стапка на депозитите на 30 септември 2019 изнесува 2,69%.

Учеството на депозитите со фиксна каматна стапка во вкупните депозити заклучно со 30 септември 2019 е 90,81%.

3 Управување со ризици (продолжение)

Б Пазарен ризик (продолжение)

Б2 Каматен ризик (продолжение)

На 30 септември доколку каматните стапки на депозитите со променлива каматна стапка се помали/поголеми за 0,5 пп а останатите променливи останат исти, добивката на Друштвото ќе се намали/зголеми за околу 141 илјада МКД.

Б3 Ценовен ризик

Друштвото е изложено на ценовен ризик поради промена на објективната вредност на должничките хартии од вредност – државни обврзници класифицирани во портфолиото расположливи за продажба. Ефектот од промената на објективната вредност директно не влијае на резултатот од тековното работење.

За управување со ризикот од промена на цената на инвестициите во должнички инструменти Друштвото го диверзифицира своето портфолио.

Ако цените на должничките хартии од вредност, за кои постои активен пазар (обврзници за денационализација), се зголемат/намалат за 0,5% на 30 септември 2019 година, а сите други варијабли останат исти, капиталот на Друштвото ќе се зголеми/намали за околу 401 илјада МКД.

В Ликвидносен ризик

Ликвидносен ризик претставува веројатност од случување на негативни настани кои ќе доведат до неможност Друштвото да ги исполнува достасаните обврски.

Друштвото има воспоставено постапка за управување со ликвидносниот ризик на месечно ниво и известува за месечната и кварталната ликвидносна позиција. Одржувањето на соодветно ниво на ликвидни средства е под влијание и на законските барања, односно барањата на регулаторот за одржување на задолжителни ликвидни средства во износ утврден како % од главнината на Друштвото.

Во досегашното работење Друштвото било во можност да ги подмири сите доспеани обврски. Сите финансиски обврски на Друштвото доспеваат во рок од една година по 30 септември 2019, освен обврските по основ на долгорочни резервирања за бенефити на вработени.

Г Оперативен ризик

Оперативниот ризик е специфичен вид на ризик кој што настанува заради недостатоци или грешки при делувањето на внатрешните процеси, системи, луѓе или заради надворешни настани. Дефиницијата го вклучува и правниот ризик, а не го вклучува стратешкиот ризик и ризикот од губење на угледот (репутација).

3 Управување со ризици (продолжение)

Г Оперативен ризик (продолжение)

Управувањето со оперативниот ризик е регулирано со Политиката за управување со ризици и со Методологијата за управување со оперативните ризици, каде е пропишана постапката за идентификација, оценка, следење и совладување на оперативните ризици, како и евиденција и известување за штетни настани од кои произлегуваат оперативни ризици во работењето на Друштвото.

Во континуитет се подобрува процесот на управување со оперативните ризици преку спроведување на повторна идентификација и оценка на нивото на значајност на оперативните ризици, како и пријава на реализирани оперативни ризици при редовното работење на Друштвото. Се врши доследна примена на Политиката за управување на ризиците во работењето на Сава пензиско друштво а.д. Скопје и на Методологијата и се спроведуваат активности за зголемување на нивото на едуцираност на вработените за идентификување, известување, следење и справување со оперативните ризици во работењето.

Д Управување со капитал

Политиката на Друштвото е да одржува стабилност на капиталната база со цел да се задоволат законските барања, да се задржи довербата на пазарот и да се одржи идниот развој на бизнисот.

Според законските барања, капиталот на Друштвото треба да изнесува најмалку ЕУР 6,8 милиони, кога средствата на двата фонда со кои управува имаат вредност од ЕУР 500 милиони до ЕУР 600 милиони. На 30.09.2019 година, вредноста на двата фонда изнесува ЕУР 577,7 милиони, а капиталот на Друштвото, во износ од ЕУР 8,9 милиони е повисок од законски минималниот кој изнесува ЕУР 6,8 милиони.

Ѓ Објективна вредност

Друштвото има финансиски средства кои вклучуваат парични средства и парични еквиваленти, депозити, должнички хартии од вредност расположливи за продажба и останати побарувања. Друштвото има финансиски обврски кои вклучуваат обврски кон добавувачи и други обврски.

Објективните вредности на овие финансиски инструменти не се материјално различни од нивната сметководствена вредност. Прикажаните вредности на паричните средства и парични еквиваленти, останатите побарувања, обврските кон добавувачи и останати обврски не се материјално различни од нивната објективна вредност како резултат на нивниот краток рок на достасување.

Должничките хартии од вредност расположливи за продажба се водат по објективна вредност со промени во објективна вредност евидентирани во капиталот. Поради тоа нивната сметководствена вредност е еднаква на нивната објективна вредност.

Депозитите имаат каматна стапка која е приближна на пазарната каматна стапка. Затоа нивната сметководствена вредност не е материјално различна од нивната објективна вредност.

Белешки кон финансиските извештаи

4 Проценки при примена на сметководствените политики

Друштвото врши проценки и претпоставки кои влијаат на презентираниите износи на средствата и обврските. Друштвото врши резервирања на трошоци кои се однесуваат на тековната година кои земајќи ги во предвид искуството од минатото, очекувањата за идните настани и влијанието на други фактори, се верува дека се разумни.

Информациите во врска со расудувањето направени од страна на менаџментот и критичните проценки во примената на сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија кои имаат значајно влијание на финансиските извештаи се прикажани во следниве белешки:

Белешка 3А – кредитен ризик – вреднување на финансиските инструменти.

5 Приходи од управување со задолжителен/доброволен фонд

	Задолжителен фонд 30 септември 2018	Задолжителен фонд 30 септември 2019
Приходи од надоместок од придонеси	61.526.682,00	69.271.377,00
Приходи од надоместок за управување	88.990.908,00	84.932.974,00
Приходи од надоместок за премин	950,00	922,00
	150.518.540,00	154.205.273,00
	Доброволен фонд 30 септември 2018	Доброволен фонд 30 септември 2019
Приходи од надоместок од придонеси	2.292.278,00	2.714.947,00
Приходи од надоместок за управување	5.939.443,00	7.531.686,00
Приходи од надоместок за премин	-	-
	8.231.721,00	10.246.633,00

Белешки кон финансиските извештаи

6 Расходи од управување со задолжителен/доброволен фонд

	Задолжителен фонд 30 септември 2018	Задолжителен фонд 30 септември 2019
Расходи за МАПАС	19.619.753,00	24.703.772,00
Расходи за чуварот на имот	11.865.023,00	10.247.818,00
Расходи за фондот на ПИОСМ	-	3.099.380,00
Трошоци за трансакции	-	72.011,00
Трошоци за маркетинг	5.891.050,00	6.702.000,00
Трошоци за агенти	530.931,00	859.344,00
Останати трошоци за управување со фондот	948.301,00	909.796,00
	38.855.058,00	46.594.121,00
	Доброволен фонд 30 септември 2018	Доброволен фонд 30 септември 2019
Расходи за МАПАС	726.658,00	833.456,00
Расходи за чуварот на имот	1.238.986,00	1.271.288,00
Трошоци за трансакции	-	110.445,00
Трошоци за маркетинг	493.444,00	773.969,00
Трошоци за агенти	1.010.695,00	1.394.848,00
Останати трошоци за управување со фондот	40.561,00	58.350,00
	3.510.344,00	4.442.356,00

7 Трошоци за сировини и други материјали

	30 септември 2018	30 септември 2019
Потрошени сировини и материјали	252.389,00	195.882,00
Потрошена енергија	649.717,00	657.055,00
Потрошени резервни делови и ситен инвентар	59.901,00	88.533,00
	962.007,00	941.470,00

Белешки кон финансиските извештаи

8 Трошоци за услуги

	30 септември 2018	30 септември 2019
Поштенски, телефонски и интернет услуги	1.821.773,00	1.950.234,00
Услуги за одржување и заштита	3.023.077,00	4.115.675,00
Наемнини	4.525.964,00	4.598.024,00
Останати услуги	498.631,00	419.403,00
	9.869.445,00	11.083.336,00

9 Плати и надоместоци на плата и останати трошоци за вработените

	30 септември 2018	30 септември 2019
Трошоци за плати	32.266.614,00	31.438.751,00
Регрес за годишен одмор	607.079,00	660.011,00
Новогодишен надомест	540.000,00	559.998,00
Други лични примања по менаџерски договори	331.399,00	2.706.238,00
Трошоци за службени патувања	1.084.631,00	1.023.887,00
Трошоци за стручно образование	336.468,00	362.913,00
Доброволно здравствено осигурување	31.374,00	336.317,00
Доброволно пензиско осигурување	883.590,00	1.283.569,00
Останати трошоци за вработените	57.405,00	142.388,00
	36.138.560,00	38.514.072,00

10 Останати трошоци од работењето

	30 септември 2018	30 септември 2019
Банкарски провизии	97.407,00	157.810,00
Трошоци за осигурување	13.278,00	16.054,00
Правни, нотарски и ревизорски услуги	754.081,00	833.179,00
Услуги по договор за дело	2.027.017,00	1.541.162,00
Трошоци за репрезентација	338.299,00	408.618,00
Надоместоци на членови на НО	217.659,00	365.992,00
Такси, чланарини и други надоместоци	91.696,00	75.887,00
Останати неспомнати трошоци од работење	548.518,00	897.542,00
	4.087.955,00	4.296.244,00

Сава пензиско друштво а.д Скопје**Белешки кон финансиските извештаи за периодот 01.01.2019 – 30.09.2019**

(сите износи се прикажани во денари освен доколку не е поинаку наведено)

Белешки кон финансиските извештаи**11 Нематеријални средства**

Набавна вредност	Софтвер и лиценци
Состојба на 01.01.2019	17.524.077,00
Нови набавки	172.656,00
Расходување	-
Состојба на 30.09.2019	17.696.733,00
Амортизација	
Состојба на 01.01.2019	15.604.183,00
Амортизација за годината	726.701,00
Расходување	-
Состојба на 30.09.2019	16.330.884,00
Сегашна вредност	
На 1 Јануари 2019	1.919.894,00
На 30 Септември 2019	1.365.849,00

На 30 септември 2019 година, Друштвото нема дадено нематеријални вложувања под залог.

Сава пензиско друштво а.д Скопје**Белешки кон финансиските извештаи за периодот 01.01.2019 – 30.09.2019**

(сите износи се прикажани во денари освен доколку не е поинаку наведено)

Белешки кон финансиските извештаи**12 Материјални средства**

	Моторни возила	Компјутери	Мебел и останата опрема	Вкупно
Набавна вредност				
Состојба на 01.01.2019	3.255.551,00	8.290.112,00	3.624.703,00	15.170.366,00
Нови набавки	-	92.771,00	40.993,00	133.764,00
Расходување	-	-	-	-
Аванси за набавка на материјални средства	-	-	-	-
Состојба на 30.09.2019	3.255.551,00	8.382.883,00	3.665.696,00	15.304.130,00
	Моторни возила	Компјутери	Мебел и останата опрема	Вкупно
Исправка на вредност				
Состојба на 01.01.2019	3.255.551,00	5.618.677,00	3.518.786,00	12.393.014,00
Амортизација за годината	-	626.403,00	41.639,00	668.042,00
Расходување	-	-	-	-
Состојба на 30.09.2019	3.255.551,00	6.245.080,00	3.560.425,00	13.061.056,00
	Моторни возила	Компјутери	Мебел и останата опрема	Вкупно
Сметководствена вредност				
Состојба на 01.01.2019	0,00	2.671.435,00	105.917,00	2.777.352,00
Состојба на 30.09.2019	0,00	2.137.803,00	105.271,00	2.243.074,00

На 30 септември 2019 година, Друштвото нема дадено материјални вложувања под залог.

Белешки кон финансиските извештаи

13 Финансиски средства расположиви за продажба

	31 декември 2018	30 септември 2019
Расположиви за продажба:		
Обврзници за денационализација РМ 09	636.101,00	318.050,00
Обврзници за денационализација РМ 10	3.850.465,00	2.609.145,00
Обврзници за денационализација РМ 13	6.034.168,00	5.105.835,00
Обврзници за денационализација РМ 14	28.820.216,00	25.057.388,00
Обврзници за денационализација РМ 15	22.471.997,00	20.028.631,00
Обврзници за денационализација РМ 16	6.404.465,00	5.780.441,00
Обврзници за денационализација РМ 18	-	21.355.071,00
Континуирана ДО2014/08-0319дк	2.032.371,00	-
Континуирана ДО2014/18-0824дк	2.340.288,00	2.340.491,00
Континуирана ДО2015/18-0525дк	15.800.189,00	15.799.802,00
Континуирана ДО2015/35-0825дк	2.183.271,00	2.183.329,00
Континуирана ДО2016/03-0131дк	46.024.314,00	46.016.670,00
Континуирана ДО2016/23-1031дк	5.755.059,00	5.755.429,00
Континуирана ДО2017/05-0132дк	1.641.153,00	1.640.931,00
Континуирана ДО2017/08-0332дк	4.376.356,00	4.376.139,00
Континуирана ДО2017/14-0532дк	2.082.876,00	2.082.847,00
Континуирана ДО2017/19-0732дк	10.875.632,00	14.167.285,00
Континуирана ДО2017/20-0732дк	14.166.784,00	10.875.920,00
Континуирана ДО2017/27-0932дк	4.345.272,00	4.345.599,00
Континуирана ДО2017/32-1032дк	2.176.947,00	2.177.012,00
Континуирана ДО2019/02-0149дк	-	21.115.354,00
Континуирана ДО2019/11-0834дк	-	1.240.714,00
Континуирана ДО2019/12-0934	-	26.015.219,00
	182.017.924,00	240.387.302,00

Белешки кон финансиските извештаи

14 Дадени кредити, депозити и кауции

	31 декември 2018	30 септември 2019
Долгорочни депозити	275.700.000,00	246.700.000,00
	275.700.000,00	246.700.000,00

Долгорочните депозити се пласирани во:

- С Охридска Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 3 години и каматна стапка од 3,20%,
- С Уни Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 3 години и 5 години и каматни стапки од 3,25% и 4%,
- С Стопанска Банка АД Битола со оригинален рок на доспевање од 3 години и каматна стапка од 3,6%,
- С НЛБ Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 5 години и каматна стапка од 2,75%,
- С Халкбанк АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 2 години и 3 години и каматни стапки од 3,3% и 3%,
- С Силк Роуд Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 3 години и каматна стапка од 2,8%,
- С Централна Кооперативна Банка АД со оригинален рок на доспевање од 2 години и каматни стапки од 3,3% и 3%,
- С Стопанска Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 3 години и каматни стапки од 3,0%, 2,30%, 2,20% и
- С Прокредит Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 3 години и каматна стапка од 2,6%.

15 Депозити и хартии од вредност – парични еквиваленти

	31 декември 2018	30 септември 2019
Депозит со рок на доспевање до 3 месеци	6.000.000,00	16.300.000,00
	6.000.000,00	16.300.000,00

Депозит со рок на доспевање до 3 месеци е пласиран во Силк Роуд Банка АД Скопје со каматна стапка од 1,2%.

Белешки кон финансиските извештаи

16 Краткорочно орочени средства

	31 декември 2018	30 септември 2019
Краткорочни депозити	56.000.000,00	44.000.000,00
	56.000.000,00	44.000.000,00

Краткорочните депозити се пласирани во:

- Централна Кооперативна Банка АД со оригинален рок на доспевање од 1 година и каматна стапка од 1,8%,
- Комерцијална банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 1 година и каматна стапка од 1% и
- ТТК Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 1 година и каматна стапка од 1%.

17 Пресметани приходи што не можеле да бидат фактурирани

	31 декември 2018	30 септември 2019
Управувачка провизија	11.337.690,00	11.153.575,00
Недоспеана камата на државни обврзници	3.608.793,00	2.154.345,00
Недоспеана камата на депозити	2.547.532,00	2.240.615,00
	17.494.015,00	16.548.535,00

18 Запишан основен капитал кој е уплатен

	31 декември 2018	30 септември 2019
Акционерски капитал – обични акции	130.001.478,00	130.001.478,00
	130.001.478,00	130.001.478,00

Белешки кон финансиските извештаи**18 Запишан основен капитал кој е уплатен (продолжение)**

Акционерскиот капитал на Друштвото на 30 септември 2019 се состои од 21.200 обични акции (31 декември 2018 година: 21.200 обични акции). Номиналната вредност по акција изнесува ЕУР 100 искажана во денарска противвредност по среден курс на Народна банка на Република Северна Македонија на денот на издавањето на одобрието за работа на Друштвото. Акциите носат право на глас во Собранието на Друштвото, право на исплата на дел од добивката (дивиденда) и право на исплата на дел од остатокот од ликвидационата односно стечајната маса на Друштвото. Секоја акција на имателот му обезбедува право на еден глас.

Акционер	Број на акции	Вредноста на акција во ЕУР	Вредност во ЕУР	Учество во %
Позаваровалница Сава ДД	21.200	100	2.120.000	100%
ВКУПНО	21.200		2.120.000	

19 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзани субјекти на Друштвото согласно член 3, став 5 од Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и член 4, став 12 од Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување се: Сава Ре дд Љубљана, Сава осигурување а.д Скопје, Сава стејшн Скопје, Сава осигурување Подгорица, Заваровалница Сава ДД, како и членовите на клучниот менаџерски персонал. Состојбата на вкупните вложувања и вкупниот обем на остварени трансакции со поврзаните субјекти изнесуваат:

Сава Осигурување АД Скопје

Трошоци и приходи	30 септември 2018	30 септември 2019
Осигурување на материјални средства - опрема	13.278,00	16.054,00
Доброволно здравствено осигурување	32.426,00	325.536,00
Премии за осигурување на менаџери	132.978,00	118.456,00
Осигурувања при службен пат	11.596,00	7.544,00
Регистрација на службени возила	7.182,00	17.325,00
Побарувања и обврски	30 септември 2018	30 септември 2019
Обврски за извршени услуги	389.423,00	467.643,00

Сава пензиско друштво а.д Скопје**Белешки кон финансиските извештаи за периодот 01.01.2019 – 30.09.2019**

(сите износи се прикажани во денари освен доколку не е поинаку наведено)

Белешки кон финансиските извештаи**19 Трансакции со поврзани субјекти (продолжение)**

Обврската спрема Сава Осигурување АД Скопје произлегува од фактурите со број Ф-37103/19, Ф-160434/19, Ф-36530/19 и Ф-166082/19 наведени во табелата подолу:

Сава Осигурување АД Скопје – трансакции во период 01.01.2019-30.09.2019 година

Основ за трансакција	По документ број.	Датум на трансакција	Износ
Полиса за осигурување	Ф-4081/19	11.01.2019	7.231,00
Полиса за осигурување	Ф-4088/19	11.01.2019	5.536,00
Полиса за осигурување	Ф-14876/19	31.01.2019	262,00
Полиса за осигурување	Ф-23622/19	15.02.2019	1.746,00
Полиса за осигурување	Ф-37103/19	13.03.2019	51.872,00
Полиса за осигурување	Ф-36530/19	12.03.2019	36.837,00
Полиса за осигурување	Ф-72971/19	06.05.2019	4.539,00
Полиса за осигурување	Ф-77941/19	15.05.2019	16.784,00
Полиса за осигурување	Ф-98741/19	06.06.2019	131,00
Префактурирање за закуп на рекламен простор	1/2019	17.07.2019	295.360,00
Полиса за осигурување	Ф-125774/19	09.07.2019	17.998,00
Полиса за осигурување	Ф-125779/19	09.07.2019	20.398,00
Полиса за осигурување	Ф-125776/19	09.07.2019	19.199,00
Полиса за осигурување	Ф-153336/19	07.08.2019	5.555,00
Полиса за осигурување	Ф-160434/19	15.08.2019	36.830,00
Префактурирање на трошок за репрезентација	2/2019	22.08.2019	2.940,00
Полиса за осигурување	Ф-166082/19	11.09.2019	439.672,00
Полиса за осигурување	Ф-181573/19	12.09.2019	197,00

Сава пензиско друштво а.д Скопје**Белешки кон финансиските извештаи за периодот 01.01.2019 – 30.09.2019**

(сите износи се прикажани во денари освен доколку не е поинаку наведено)

Белешки кон финансиските извештаи**19 Трансакции со поврзани субјекти (продолжение)****Сава Стејшн Скопје**

Трошоци и приходи	30 септември 2018	30 септември 2019
Услуги за регистрација	1.202,00	4.152,00

Сава Стејшн Скопје- трансакции во период 01.01.2019-30.09.2019 година

Основ за трансакција	По документ број.	Датум на трансакција	Износ
Регистрација на слубено возило	2299/2019	11.01.2019	1.384,00
Регистрација на слубено возило	659/2019	06.05.2019	1.384,00
Регистрација на слубено возило	1226/2019	09.08.2019	1.384,00

Сава Осигурување Подгорица

Трошоци и приходи	30 септември 2019	30 септември 2018
Префактурирање на т-ци за службено патување	22.360,00	-

Заваровалница Сава ДД - Словенија-

Трошоци и приходи	30 септември 2018	30 септември 2019
Наем на ИТ инфраструктура	-	67.310,00

Заваровалница Сава ДД - Словенија- трансакции во период 01.01.2019-30.09.2019 година

Основ за трансакција	По документ број.	Датум на трансакција	Износ
Наем на ИТ инфраструктура	ИРН19-0611	02.04.2019	89.745,00

Сава пензиско друштво а.д Скопје

Белешки кон финансиските извештаи за периодот 01.01.2019 – 30.09.2019

(сите износи се прикажани во денари освен доколку не е поинаку наведено)

Белешки кон финансиските извештаи

20 Обврски по основ на оперативен лизинг

Обврските по основ на оперативен лизинг произлегуваат од договорите за оперативен лизинг со НЛБ Банка АД Скопје.

	31 декември 2018	30 септември 2019
До една година	3.360.000,00	4.800.000,00
Од една година до пет години	-	-
Над пет години	-	-
Вкупно	3.360.000,00	4.480.000,00